

PASAULINĖ PREKYBA KLASTOTĖMIS
NERIMAŲ KELIANTI GRĖSMĖ
SANTRAUKA

Santrauka

Šiame tyrime pateikiama atnaujinta kiekybinė suklastotų ir piratinių gaminių pasaulinės prekybos vertės, apimtys ir masto analizė. Remiantis 2019 m. duomenimis, tais metais tarptautinė prekyba suklastotais ir piratiniais produktais sudarė net 464 mlrd. JAV dolerių arba 2,5 % pasaulinės prekybos.

Ankstesnių EBPO ir EUIPO tyrimų, kuriuose buvo naudojama ta pati metodika, metu buvo nustatyta, kad suklastotų ir piratinių prekių prekyba 2013 m. sudarė iki 2,5 % pasaulinės prekybos, t. y. iki 461 mlrd. JAV dolerių, o 2016 m. – 3,3 % pasaulinė prekybos arba 509 mlrd. JAV dolerių. Taigi vertinant prekybą klastotėmis nominalia išraiška, absoliučiais skaičiais ir pagal jos dalį visoje prekyboje, jos apimtis išliko reikšminga – tai suma, artima išsivysčiusių EBPO šalių, tokių kaip Austrija ar Belgija, BVP.

Šiame tyrime, kuris grindžiamas išsamiais ES duomenimis, pateikiamas nuodugnus padėties Europos Sąjungoje vertinimas. Rezultatai rodo, kad 2019 m. suklastotų ir piratinių gaminių importas į ES siekė net 119 mlrd. EUR (134 mlrd. JAV dolerių), o tai sudaro iki 5,8 % ES importo. Reikėtų pažymėti, kad šie rezultatai gauti remiantis informacija apie muitinės konfiskuotas prekes ir neapima nei pačioje ES gaminamų ir naudojamų suklastotų ir piratinių gaminių, nei piratinio skaitmeninio turinio internete.

Klastojimas ir piratavimas kelia grėsmę daugeliui pramonės šakų. Suklastotų prekių galima rasti tarp daugelio rūšių prekių, įskaitant įprastus vartojimo gaminius (drabužius, avalynę), verslui skirtus gaminius (atsargines dalis, pesticidus) ir prabangos prekes (madingus drabužius, prabangius laikrodžius). Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad daugelis suklastotų prekių gali kelti rimtą pavojų sveikatai, saugai ir aplinkai. Tai visų pirma suklastoti vaistai, taip pat maistas, kosmetika, žaislai, medicinos įranga ir chemikalai.

Nors iš esmės suklastotos ir piratinės prekės yra tiekiamos iš visuose žemynuose esančių šalių, Kinija išlieka pagrindine kilmės šalimi.

Suklastoti ir piratiniai gaminiai ir toliau gabenami sudėtingais prekybos maršrutais, neteisėtai naudojantis tarpiniais tranzito punktais. Daugelis šių tranzito šalių, pavyzdžiui, Honkongas (Kinija), Singapūras ar Jungtiniai Arabų Emyratai, yra gerai išsivysčiusios, dideles pajamas gaunančios šalys ir svarbūs tarptautinės prekybos centrai.

Suklastotos prekės paprastai gabenamos įvairiomis transporto priemonėmis. Kalbant apie konfiskuotas prekes, labiausiai paplitę maži siuntiniai, ypač naudojantis pašto paslaugomis, kurie kelia nemenką iššūkį teisėsaugai. Vertinant pagal vertę, akivaizdžiai pirmauja konteineriniais laivais

gabenamos suklastotos prekės, kurios 2019 m. sudarė daugiau nei pusę pasaulinės konfiskuotų padirbtų prekių vertės.

COVID-19 pandemija paveikė prekybą suklastotomis prekėmis, nors, kalbant apie apimtį, poveikis buvo mažesnis, nei tikėtasi iš pradžių. Iš esmės krizė pablogino esamas tendencijas. Pagrindinė tendencija buvo intensyvus piktnaudžiavimas internetine aplinka. Karantino sąlygomis vartotojai naudojami interneto rinkomis, kad patenkintų savo poreikius, ir tai lemia didelį įvairių klastočių pasiūlos internete augimą. Ženklus klastočių padidėjimas buvo susijęs ne tik su vaistais ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis (AAP), bet ir su daugeliu kitų prekių, įskaitant laikrodžius, plataus vartojimo prekes, mechanikos bei elektrotechnikos ir metalo apdirbimo pramonės gaminius (pvz., virtuvės prietaisus).

Šioje ataskaitoje pateikta analizė visų pirma grindžiama kiekybiniu vertinimu, naudojant pritaikytą statistinę EBPO sukurtą metodiką ir remiantis dideliu duomenų rinkiniu apie intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančių prekių muitinės konfiskavimus. Duomenys susiję su ikipandeminiu laikotarpiu; krizė lėmė didelę dinamiką, todėl šiame etape negalima padaryti galutinių ir tvirtų išvadų dėl pandemijos padarinių.

Siekiant suprasti prekybos klastotėmis ir piratinėmis prekėmis riziką ir su ja kovoti, vyriausybėms reikia naujausios informacijos apie jos apimtį, mastą ir tendencijas. Šis tyrimas yra nuolatinės stebėsenos, kuria siekiama remti politikos ir teisėsaugos sprendimus, dalis.

PASAULINĖ PREKYBA SUKLASTOTOMIS PREKĖMIS NERIMAŲ KELIANTI GRĖSMĖ

© Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba

Leidžiama atkurti nurodžius šaltinį